„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul al 56-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Nr. 66 Joi 9 Martie 1939
12 Pagini P I I I I

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 288/932

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Populația Dobrogei

După datele publicate recent de Institutul central de statistică, privitoare la populația Dobrogei, reese că între anii 1931-1938 peste 23.000 de români, dintre care aproape 6.400 români macedoneni, s'au stabilit în județele Durostor și Caliacra; iar în același interval de timp au emigrat în Turcia, 51.859 de turco-tătari. Numărul românilor este astfel în creștere; iar al turco-tătarilor în scădere.

Cum numărul total al turcilor a fost — după recensământul efectuat în 1930 — de 150.773, ceeace a reprezentat o proporție de 18,5 la sută din totalul populației Dobrogei, iar al tătarilor de 22.092, prin emigrările masive începute din anul 1930, se constată o scădere simțitoare a grupului etnic turco-tătar.

Astăzi, mai sunt în Dobrogea aproape 100.000 de turci și 10.000 de tătari.

Numărul lor va continua să scadă an după an din aceeaș cauză a emigrărilor în massă.

Cum turcii sunt mai numeroși în Dobrogea Nouă, în această parte se produc golurile în populație. In asemenea condiții se pune iarăș problema colonizării cu elemente românești în județele Durostor și Caliacra.

Colonizarea aceasta se impune atât din punctul de vedere național, cât și din punctul de vedere social și economic.

Să nu uităm că în Dobrogea Nouă, după recensământul din 1930, elementul etnic românesc reprezintă o populație de 22,6 la sută în județul Caliacra și 19 la sută în județul Durostor; iar elementul etnic bulgăresc reprezintă o populație de 42,4 la sută în jud. Caliacra și 34,2 la sută în jud. Durostor. Așa dar, până în 1930 bulgarii au avut majoritatea relativă în jud. Caliacra.

Se știe că populația bulgară din Dobrogea Nouă nu este autochtonă. Ea s'a stabilit în această provincie în ultimele decenii, prin colonizări masive dela 1880 incoace. Toți etnologii bulgari, care au studiat această chestiune, au recunoscut în studiile lor documentate, că aproape toți bulgarii din Dobrogea Nouă au venit din alte părți ale Bulgariei și s'au stabilit în diferite comune prin colonizări recente. Colonizarea bulgarilor a fost massivă și bine organizată de guvernele din Sofia dinainte de 1913.

Așa se și explică faptul că, într'un interval de timp numai de câteva decenii, numărul bulgarilor, care era neînsemnat până la 1880, de atunci a sporit considerabil, — atingând în 1930 proporția de 42,4 la sută în jud. Caliacra și de 34,2 la sută în jud. Durostor.

Astăzi, se pune iarăș problema colonizării cu elemente etnice românești a Dobrogei Noi, spre a umple golurile lăsate de turcii emigrați și pentru a ne asigura în zona frontierei de sud a provinciei transdunărene o situație ce o reclamă interesele noastre naționale și economice.

Atât densitatea mică a populației, cât și fertilitatea solului Cadrilaterului, îngădue stabilirea unui număr mai mare de coloniști români agricoli, spre a pune în valoare terenurile părăsite de turci. Această colonizare trebue să se facă însă în condiții mai bune decât în trecut, spre a putea corespunde intereselor noastre naționale și economice.

ECOURI PARISIENE

Mareșalul Petain

de NEVIS

Paris, Martie

Mareșalul Pétain al cărui desăvârșit echilibru intelectual pricinuește admirația tuturor politicienilor de bun simț este primul care regretă că francezii sunt nevoiți să se plaseze într'una din cele două tabere politice, dacă vor să nu treacă drept lipsiți de demnitate.

Un director de ziar care cere de câteva luni „o dictatură Pétain", a fost întâmpinat deunăzi de mareșal cu următoarele cuvinte:

„Cred, dragul meu, că dacă puterea mi-ar fi încredințată, ai fi primul pe care l-aș decepționa".

*

Tot mareșalul Pétain părăsind zilele trecute Academia franceză, în tovărășia ducelui de la Force, a spus acestuia:

„Ceeace m'ar plictisi grozav dacă aș muri azi, e că funeraliile mele naționale n'ar fi decât funeralii naționaliste".

*

In 1911, mareșalul Pétain, cu toată valoarea sa unanim recunoscută, comanda încă un regiment de infanterie într'un orășel din nordul Franței. Intr'o seară pe când se afla la Cercul ofițerilor, generalul său, un moș Teacă, așa cum mai erau încă pe atunci, se apropie de el și îi spuse pe un ton prietenos: „dragă Pétain, dacă aș fi ministru de război, te-aș face președintele consiliului superior de război".

Răspunsul nu se lăsă așteptat: „domnule general, dacă aș fi ministru de război, postul meu de colonel fiind liber, vi l-aș pune numai decât la dispoziție"

*

In 1912, colonelul Pétain a fost înălțat la gradul de general. Ziua în care înaintarea lui trebuia să apară corespundea cu aceea a plecării sale în concediu și în ajun, înștiințase pe patronul hotelului său că va pleca a doua zi la Paris, unde trebuia să stea câteva zile. L-a rugat deasemeni să-i coboare bagajele. A doua zi, tabloul de înaintări apăru, însă fără numele colonelului Pétain.

„Să-mi duci sus valizele, spuse el hotelierului"

— Cum, domnule colonel, nu vă duceți la Paris?

— Nu, domnule Duret, nu vreau să se creadă că ostașul Pétain s'a dus să se plângă.

*

Un general inspecta în Iunie 1913 regimentul comandat de Pétain.

(Continuare in pag. 2-a)

D. MAREȘAL PÉTAIN
fotografiat în ziua de 2 Martie a. c. pe când venea la biroul d-sale din palatul Invalizilor

A murit Patriarhul dr. Miron Cristea

Președintele consiliului de miniștri s'a stins din viață la Cannes

De pe țărmul înflorit al Rivierei franceze, unde se dusese să caute un fir de odihnă trupului obosit și împăcare mântuitoare sufletului zbuciumat de răspunderile unei grele guvernări, ne-a sosit trista veste a morții primului Patriarh al României, care întrunea, totdeodată, în persoana sa, înalta funcțiune de șef al guvernului Majestății Sale Regele Carol al II-lea.

Figură impunătoare și reprezentativă, înzestrat cu darul prestanței fizice și al unei elocințe calde și înaripate, d-rul Miron Cristea a fost un predestinat al funcțiunilor înalte, pe care le-a ocupat deopotrivă în ierarhia bisericească și în cea politică. Este unul din cele mai caracteristice exemple de ascensiune la care putea râvni un fiu al poporului, în mijlocul marii familii românești.

Nu s'a rușinat niciodată de modesta, dar sănătoasa sa obârșie țărănească; este doar de toți cunoscută dragostea cu care înconjura pe venerabila sa mamă și mângâierea pe care o simțea, având-o cât mai aproape de sine.

A avut, împreună cu ceilalți fruntași de peste munți, un rol în luptele naționale ale fraților de peste munți, în vremea asupririlor maghiare și a fost printre cei dintâi mărturisitori ai sfintei uniri cu țara mumă, în istorica adunare dela Alba Iulia. A prezidat mai târziu incoronarea Regelui Ferdinand și a Reginei Maria în măreața catedrală din cetatea de nu știm câte ori istorică a Albei Iulii, iar, în calitate de șef al bisericii ortodoxe de stat, numele îi va fi vecinic legat de reforma introdusă în așezământul nostru bisericesc, pus pe temeliile principiilor împrumutate din statutul genialului Șaguna. S'a consfințit prin această nouă organizare legătura de nezdruncinat a poporului român cu rosturile și temeinicia bisericei lui strămoșești, satisfăcându-se un superior principiu de solidaritate națională, prin participarea mirenilor, alături de tagma preoțească și arhierească, la cârmuirea rosturilor și destinelor așezământului nostru bisericesc.

Când vremurile au impus apoi nevoia cârmuirii țării prin Regență, I. P. S. Sa Patriarhul dr. Miron Cristea a fost chemat să îndeplinească și acest suprem mandat de răspundere în temeiul aceleași poruncitoare tradiții, care leagă interesele și destinele neamului de altarele credinții, prin apostolica prezență a prinților bisericești.

Subt păstorirea sa s'a renovat biserica Patriarhiei și s'a clădit noul palat al reședinții; s'au dat impulsuri misionarismului și râvnei de clădire și reclădire de biserici și așezăminte bisericești; s'au adus îmbunătățiri condițiunilor materiale ale preoțimii; s'au schițat inițiative făgăduitoare în direcția punerii pe baze mai sănătoase a vieții monahale și organizării lucrului în mânăstiri, după cum s'a făcut un pas lăudabil în direcția înzestrării celor mai importante din aceste locașuri cu ateliere și acum în urmă cu parcele de pădure.

In fine, când Suveranul Țării, scrutând cursul evenimentelor externe și cumpănind lipsurile și slăbiciunile interne, a ajuns la convingerea că practicele regimului de guvernare sprijinit pe partide, nu mai sunt în măsură să asigure statului siguranța și țăria, iar națiunii liniștea și propășirea; printr'un guvern de autoritate, șeful Bisericii, Patriarhul Miron, a fost cel însărcinat să prezideze guvernul acesta menit să traducă în fapt înaltele năzuinți regale.

Astfel i-a fost hărăzit înaltului Prelat să prezideze întocmirea și promulgarea Constituției din 27 Februarie 1938, care a așezat pe baze noui viața de stat a României. Prefacerile cerute de nouile așezări au cerut muncă și veghe.

A fost un an dur, frământat de mari griji și răspunderi.

Inaltul Prelat, împreună cu colegii pe cari i-a dat M. S. Regele, a stat în mijlocul lor, luptând, în ciuda anilor și a nevoei de liniște. Când s'a hotărît să și-o dеie, a văzut că era prea târziu și puterile nu l'au mai ajutat. S'a stins departe de țară, la puțin timp după ce fusese sărbătorit pentru jubileul de 70 de ani și la o lună după încheierea unui an de guvernare, ale cărei roade sunt așteptate cu înfrigurare de toată suflarea României, care azi, într'un singur glas îi spune aceia ce legea creștină ordonă: „DUMNEZEU SA-L IERTE".

Patriarhul Dr. Miron Cristea

NOTE BIOGRAFICE

I. P. S. Patriarh dr. Miron Cristea s'a născut la 18 Iulie 1868, în frumoasa comună Topliță română.

Pe tatăl său l-a chemat George Cristea, iar pe mama sa, născută Coman, Domnița.

Părinții Patriarhului au fost țărani, având opt copii.

Celui de al patrulea, Patriarhul României, i s'a dat numele de Ilie, deoarece a fost botezat în ziua de Sf Ilie.

Naș i-a fost ciobanul Herța, care a recomandat părinților să-l facă pe Ilie, Patriarhul de mai târziu, preot în Topliță română.

Implinind 6 ani, a fost dat de părinții săi la școala confesională din comună, iar după doi ani a fost trimis la școala săsească din Bistrița. După ce a terminat școala primară, a trecut la liceul săsesc din Bistrița, unde a făcut patru clase.

De aci a fost dat la liceul superior românesc din Năsăud, unde și-a luat bacalaureatul.

La acest liceu, I. P. S. Patriarh a învățat literatura românească, prinzând totodată dragoste de istoria neamului românesc atât de vitregit.

In clasa VIII-a liceală, distingându-se printre colegii săi, este ales președinte al societății literare „Virtus Romana Redivivus", în cadrul căreia își desvoltă primele manifestări literare, scriind câteva schițe.

După luarea bacalaureatului intră în toamna anului 1887 în seminarul teologic al mitropoliei din Sibiu, unde se distinge ca un element valoros. Ca student teolog părăsește și costumul țărănesc, pe care l-a purtat tot timpul în liceu.

In 1889 este ales președinte al societății de lectură „Andrei Șaguna", de pe lângă seminarul de teologie din Sibiu.

După ce și-a luat licența în teologie, funcționează în anul 1890/91 ca învățător la școala primară din Orăștie, unde desvoltă o rodnică activitate pe tărâmul școlar și bisericesc.

In toamna anului 1891 se înscrie la facultatea de litere și filozofie dela universitatea din Budapesta, după îndemnul Mitropolitului Sibiului, Miron Romanul și a profesorului Ioan Popescu.

Ca membru în comitetul de conducere al soc. studențești „Petru Maior", desfășoară o intensă activitate publicistică în ziarele românești din Ardeal, biciuind acțiunea șovinistă a ungurilor. Impreună cu studenții români aflați la Budapesta a participat la acțiunea de apărare a memorandiștilor în procesul ce le-a fost înscenat de guvernul maghiar.

In 1895, după patru ani de studii la universitatea din Budapesta, își ia doctoratul în filologia modernă, prezentând ca teză de doctorat un studiu asupra operii lui Eminescu.

Inapoindu-se în Ardeal este numit, de mitropolitul Miron Romanul, secretar al consistoriului arhidicesan din Sibiu și director al „Telegrafului român" organul Mitropoliei.

In 1902 intră în viața monahală luând numele de Miron.

In 1909 este numit episcop al Caransebeșului unde păstorește până în 1919, când, după unirea tuturor românilor, este ales Mitropolit primat al României.

In 1925, Biserica ortodoxă română, fiind ridicată la rangul de Patriarhie, devine Patriarh.

In Martie 1938 a fost însărcinat cu formarea guvernului, al cărui președinte a fost până în ultimele sale clipe.

Ultimele clipe ale I. P. S. Patriarh

Președinția consiliului de miniștri comunică:

Acum opt zile, I. P. S. S. Patriarhul, dr. Miron Cristea, președintele consiliului de miniștri, care se găsește în concediu în sudul Franței, la Cannes, în urma unei răceli a făcut o congestie peribronchică, iar în urmă o broncho-pneumonie.

I. P. S. S. a fost văzut între timp și de d. profesor Charles Laubry dela facultatea de medicină din Paris.

Starea bolnavului, care la început părea mulțumitoare, s'a agravat în ultimul timp.

Cordul începe să cedeze.

Situația extrem de gravă.

Cannes, 6 Martie 1939, ora 17.

Prof. dr. G. Băltăceanu

I. P. S. S. Patriarhul României dr. Miron Cristea, președintele consiliului de miniștri, s'a stins în ziua de 6 Martie 1939 la Cannes la ora 23,25. (Ora București).

Cannes, 6 (Rador). — Luni seara la ora 21,25 a încetat din viață la vila Fregate I. P. S. S. Patriarhul dr. Miron Cristea, președintele consiliului de miniștri al României, în urma unei congestii peri-bronchice, contractate în cursul călătoriei spre Cannes și care a evoluat în broncho-pneumonie.

Ilustrul dispărut a fost îngrijit în tot cursul boalei sale de d-nii prof. dr. Băltăceanu și prof. dr. Laubry și de medicii Gaubert și Galippe din Cannes.

La ora 18, I. P. S. S. a avut o sincopă. Forțele i s'au stins cu încetul și la ora 21,25 el a încetat din viață.

La căpătâiul bolnavului se aflau d. ministru Broșu, P. S. Antal, d-na Emilia Antal și preotul Teofil dela Capela Română din Paris.

D. ambasador Gh. Tătărăscu sosise la Cannes Luni dimineața, și a avut două întrevederi cu președintele consiliului, care s'a interesat de aproape de mersul evenimentelor din țară.

Corpul neinsuflețit al I. P. S. S. Patriarh dr. Miron Cristea va fi îmbălsămat Marți dimineața și așezat Miercuri pe un catafalc în biserica rusească din bulevardul Alexandru III, din Cannes.

Corpul va fi adus în țară

D. Mihail Măgureanu, subsecretar de stat la președinția de consiliu a plecat la Cannes, pentru a pregăti aducerea în țară a corpului I. P. S. Patriarh.

*

Ieri toate autoritățile au fost închise. Deasemenea în ziua înmormântării toate autoritățile vor fi închise.

Spectacolele au fost suspendate ieri și vor fi și în ziua înmormântării. Festivitățile și recepțiile sunt deasemeni suspendate.

Toate instituțiile publice au arborat doliu.

D. Armand Călinescu

președinte al consiliului de miniștri

M. S. Regele a semnat aseară următorul decret

CAROL AL II-lea
Prin grația lui Dumnezeu și voința Națională

REGE AL ROMANIEI

La toți de față și viitori sănătate.

In urma încetării din viață a I.P.S.S. Dr. Miron Cristea, Patriarhul României, Președintele Consiliului Nostru de miniștri;

Pe baza art. 46 din Constituțiun-

Am decretat și decretăm:

ART. I. — Domnul Armand M. Călinescu, vicepreședinte al consiliului nostru de miniștri și ministrul nostru secretar de stat la departamentul internelor și ad-interim la apărarea națională, este numit președinte al consiliului nostru de miniștri.

Dat în București la 7 Martie 1939.

CAROL R.

ALIANȚA ROMÂNO-POLONĂ

Vizita ministrului de externe român la Varșovia s'a încheiat Luni. Ea a fost prilejul pentru oficialitatea și poporul polon de a-și manifesta sentimentele de prietenie față de țara noastră, sentimente întemeiate pe convingerea că România și Polonia, prin însăși situația lor geografică și prin consecințele politice ce decurg din această situație, sunt ținute la sprijinirea reciprocă a diverselor lor interese.

Comunicatul oficial dat Luni la Varșovia asupra vizitei d-lui Gafencu subliniază această convingere politică a ambelor țări. Alianța noastră cu Polonia, prin însăși lărgirea ei și transformarea ei într'o alianță „erga omnes", este întemeiată tocmai pe această convingere că Polonia și România, prin situația lor geografică, prin interesele lor comune și particulare, prin posibilitățile lor politice și economice și prin legătura trainică ce există între ele și pe care o constitue dorința lor de pace, se pot sprijini reciproc și cu deplin succes.

„Cei doi miniștri de afaceri străine — spune comunicatul de la Varșovia — au constatat deplinul lor acord și au stabilit coordonarea acțiunii lor în chestiunile politice și economice care interesează ambele țări".

Această formulă, cu toată redacțiunea ei în termeni generali, are un înțeles substanțial aplicată la relațiile româno-polone, fiindcă identitatea multora dintre interesele politice și economice ale celor două țări neputând fi — și nici n'a fost vreodată — tăgăduită, coordonarea acțiunii lor are un caracter imperativ și urgent pentru ambele țări. Nici o alianță nu poate da roadele pe care ea le urmărește dacă ar lăsa impresiunea că între componenții ei n'ar exista o perfectă egalitate pe planul internațional.

Din acest punct de vedere — care este esențial — întrevederea de la Varșovia, cu promițătoarele ei consecințe, a fost binevenită și, așa după cum a fost salutată de presa poloneză și de cea din alte țări, ea poate determina în Europa centrală și orientală întărirea sentimentului de încredere în viitor.

Un răspuns ziarului „Pester Lloyd"

Restabilirea unor adevăruri istorice

de R. SEIȘANU

Sub forma de răspuns dat Universului, ziarul Pester Lloyd din Budapesta revine asupra celor ce a scris în legătură cu cele dintâi tipărituri românești apărute în Transilvania. Și de astădată — cu toate dovezile documentate ce le-am opus — ziarul budapestan nesocotește adevărul istoric, atribuind inițiativei, sau bunăvoinței ungurilor din trecut, apariția unor cărți, sau ziare românești, ba chiar și renașterea noastră națională și culturală.

...Perseverare diabolicum.

„Pester Lloyd" pretinde că noi am găsit prilejul să dăm „un atac împotriva ungurimei", în loc să recunoaștem contribuția ei din trecut la... dezvoltarea culturii Românilor dintre Tisa și Carpați.

N'am dat niciun atac, ci am restabilit adevărul cu toată obiectivitatea cuvenită, pe baza faptelor și datelor cunoscute de toți aceia care s'au ocupat de asemenea chestiuni de ordin istoric și cultural. In răspunsul său „Pester Lloyd" se ocupă de ziarul „Gazeta Transilvaniei", de dr. Molnar, de Carcalechi, de Coresi și de Șincai.

Iată ce scrie de „Gazeta Transilvaniei":

„Obiectiv și simplu, sine ira et studio, am făcut constatarea, că acest organ venerabil a fost înființat în Ungaria, într'un oraș unguresc, creiat din bunurile culturale ungurești și a putut să se dezvolte 80 de ani sub domnia ungurească".

„Gazeta Transilvaniei" n'a fost înființată în Ungaria, ci, după cum arată și titlul ei, în Transilvania, care acum 102 ani nu făcea parte din statul ungar.

Brașovul n'a fost nici atunci, după cum nu este nici azi, „un oraș unguresc".

Gh. Barițiu a tipărit în Brașov, fără autorizație, în 1837, „Foaea de săptămână din Transilvania", din care au apărut numai două numere; iar în 1838, după îndemnul fruntașilor români naționaliști din acest oraș și în deosebi al lui Gh. Nica, a scos „Gazeta de Transilvania".

Cine a autorizat apariția acestei gazete?

Cancelaria imperială din Viena.

Gh. Barițiu, întovărășit de Iacob Mureșanu, au fost la Viena în acest scop. Pe-atunci Transilvania nu făcea parte din Ungaria.

Iată ce a scris în această privință „Gazeta Transilvaniei" în numărul său jubilar din 1908:

„Pentru acest scop, Barițiu, însoțit și de Iacob Mureșianu, tot absolvent al seminarului din Blaj, merseră la Viena, unde cancelarul

(Continuare in pag. 2-a)

NOTE

Pentru expoziția Luchian

Academia Română. — dintr'o inițiativă pusă sub înaltul patronaj al Suveranului, — a ayut bunul gând de a organiza, la „Dalles", o expoziție din pânzele marelui și nefericitului Luchian.

Publicul poate vedea acolo, toată luna Martie, o aleasă colecție.

Organizarea acestei expoziții este menită nu numai să amintească pe un autentic maestru al picturii române; ea este și o târzie, — dar foarte necesară, — punere la cuvenit loc de cinste, a celui mai mare florist al țării noastre.

Trist și bolnav, — doborât de o paralizie care lungi ani l-a ținuit în scaun, — și având ca nedespărțit tovarăș lipsa, Luchian a avut o existență de un dramatism aproape unic: aerul transparent, soarele generos și schimbătoarea lumină a câmpiilor, sub cari străluce fragedele flori, lui nu-i mai era îngăduit să le vadă... Dar fixat în scaunul lui de paralitic, în muțenia unei odăi, înfrigurat și halucinat, el a pus pe pânză acele minunate și delicate flori vii ale pământului românesc, chemându-le din fundul aducerii aminte, și mângâindu-le cu mână tremurătoare și cu ochii în lacrimi.

Ne gândim, fără să voim, la Beethoven, care, — surd, — rupea din adâncul simțirii sale îndurerate, divine crâmpee de vis și uriașe răbufniri de furtună, construind o lume de armonie...

Marele Luchian, — a cărui dată a nașterii și a morții încă nu figurează în cărțile de școală, — ne vorbește de dincolo de viață... El chiamă pe iubitorii artei, pe îndrăgostiții de cel mai frumos lucru al lui Dumnezeu: florile, să vină să cunoască împărătescul dar pe care, rupându-l din însuși sufletul său, a ținut să-l facă neamului căruia aparține. — *M. Negru*